WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 12. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го СІЧНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 20, 1961 No. 12. VOL. LXVIII.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ПРОГОЛОШУЄ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНУ ОРГАНІЗАЦІЙНУ КАМПАНІЮ В ШЕВЧЕНКІВСЬКОМУ РОЦІ

АЙЗЕНҐАВЕР РЕКОМЕНДУЄ ПРИСПІШИТИ ВИБОРИ І ІНАВҐУРАЦІЮ

УВАЖАЄ, ЩО КОЖНИЙ НОВОВИБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ ПОВИНЕН МАТИ БОДАЙ 80 ДНІВ НА ПЕРЕБРАННЯ ВЛАДИ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер в дні 18-го січня відбув свою останню пресову конференцію, на якій було 305 журналістів, і на якій попрощався з пресою, з гумором відповідаючи на численні запити цікавих представників преси. Айзенгавер заявив, що, на його думку, треба б змінити конституцію в тому напрямку, щоб вибори президента і його інавґурація відбулися принаймні 80 днів перед 3-ім січня, коли, згідно з конституцією мусить починати працю нововибраний Конґрес. Цей час потрібний на те, щоб кожночасний новий президент мав час перебрати владу та познайомитися з численними внутрішніми і закордонними проблемами, і щоб він предкладав новому Конґресові Звернення про Стан Унії, про новий бюджет та про економічний стан країни. Згідно з теперішнім станом ті звернення і звіти предкладає той президент, який залишає уряд, і новий президент змінює внески свого попередника згідно зі своїми бажаннями. Президент не визначив докладних дат, коли б мали відбуватися вибори і інавґурація, тільки говорив, що новий президент мав би мати яких 80 днів на те, щоб міг увійти в ту складну працю, яка ведеться в Білому Домі, і з якою він мав би добре запізнатися. Президент не щадив слів на те, щоб виступити проти плянів дорадників Кеннеді збільшувати федеральні видатки на поправу економіки країни. На думку Президента вистачить продовжити допомогу безробітним, коли б їх число було надто велике, і допомогти їм перебути той період, коли економіка країни достосовується до нових вимог і переставляється на нові роди продукції. Айзенгавер заявив, що найважливішою проблемою для Кеннеді буде те, чи він зуміє зайняти відповідне становище до вимог комуністичного бльоку. ЗДА повинні бути сильні і з того становища повинні переговорювати з комуністами. Айзенгавер сказав, що за найважливіший свій успіх впродовж 8-річного урядування уважає те, що йому вдалося зберегти мир у світі. Але Президент признав, що немає виглядів на те, щоб легко можна було прийти до справедливого і тривкого миру в світі, і висловив жаль, що йому цього не вдалося здійснити. Під час його урядування був момент, казав Айзенгавер, коли китайські комуністи могли спровокувати світову війну, але це їм не вдалося, хоч їх підтримувала Москва. Президент сказав, що вважає за невдачу свого урядування і те, що 8-го листопада 1960 року не вдалося республіканцям виграти президентські вибори. Президент відмовився говорити про причини тієї невдачі, тільки заявив, що Ніксон не радився його, чи виступати на телевізії. На загал Президент був вдоволений із тих запитів, які ставили під час пресової конференції. Остання пресова конференція, вже 193-та з черги, відбулася в сердечному настрої, вона була однією з найчисленніших, і продовжилась понад призначених 30 мінут. Журналісти оваційно прощали Айзенгавера, коли він залишав конференційну залю.

Президент предложив Конґресові звіт про стан економіки країни

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 18-го січня переслав Конґресові звіт про стан економіки ЗДА і в ньому ствердив, що господарка цієї країни дещо понизилася в останніх місяцях, але є всі вигляди на те, що вона в найближчому часі знову почне зростати. Айзенгавер підкреслив, що настало поліпшення в стані платничого бюджету з закордонними країнами, і ми „можемо очікувати здорового росту економіки, якщо продовжуватиметься теперішня економічна політика" і в найближчих місяцях. Представники нового президента Джана Ф. Кеннеді не дивляться так рожево на теперішній стан економіки ЗДА і тому пропонують збільшити федеральні видатки на три до п'ятьох більйонів долярів, щоб скріпити економічний рух. Айзенгавер в економічному звіті оцінює, що крайова продукція в останній чверті 1960 р. дійшла до $500,600,000,000, хоч в попередніх чвертях вона стояла дещо вище, і в цілому році крайова продукція виносила $503,200,000,000, коли взяти річне відношення. Економічний дорадник Президента д-р Реймонд Солніє передбачає, що крайова продукція в цьому році може дійти до $514 більйонів. Д-р Солніє виступив на пресовій конференції проти економічних дорадників Кеннеді, які песимістично дивляться на економіку країни. Д-р Солніє не бачить жадної рецесії, тільки пристосування економіки до нових потреб.

Конґрес підготовляє законопроєкт про привернення Айзенгаверові ранги генерала

Вашинґтон. — Комісія Збройних Сил в Палаті Репрезентантів працює над законопроєктом, згідно з яким президент Айзенгавер дістав би знов ранґу генерала армії, якої він був зрікся в 1952 році, коли кандидував на президента ЗДА. Згідно з законом Айзенгаверові привернули б ранґу п'ятизіркового генерала, але без платні, бо Айзенгавер дістане емеритуру як колишній президент, яка виносить $25.000 річно а крім того $50.000 річно на ведення канцелярії та ще зможе користати з безплатної пошти. Емеритура генерала армії виносить $20,543 річно

В АМЕРИЦІ

● **Журналіст Меррімен Смит** в своїй книзі „Президентова Одіссея" пише, що президент Айзенгавер сказав, що можна б було припинити розвідчі лети „Ю-2" перед приїздом Хрущова до Парижу, але він цього не зробив, бо ті літаки без перешкод літали 4 роки понад СССР, і їх ніхто не завважав. Ці літаки приносили дуже цінні відомості про зброєння СССР, і тому можна було сподіватися, що вони і надалі робитимуть це, і що їх ніхто не завважить.

● **Цьогорічна інавґурація** відбувається в п'ятницю, і тому латинський архиєпископ Вашинґтону Патрик О'Бойл звільнив всіх католиків, місцевих і позамісцевих від посту в той день та дозволив їм їсти м'ясо. День інавґурації є законним вільним днем від праці у Вашинґтоні.

● **Спілка робітників - капелюхарів** просить колишнього губернатора стейту Коннектикат, який тепер є членом кабінету нового президента Джана Ф. Кеннеді, щоб він вплинув на Кеннеді в тому дусі, щоб постійно носив капелюх, а не тільки під час інавґурації. Капелюхарі побоюються, що американці можуть наслідувати президента Кеннеді і не будуть купувати капелюхів.

● **Бюро погоди** передбачає, що в дні інавґурації 20-го січня в столиці буде падати сніг. Найвища температура того дня має виносити 24 ступні, а найнижча вночі 20.

Успіх кампанії буде успіхом всієї спільноти

Джерзі Ситі. Головний Уряд Українського Народного Союзу окремим закликом проголошує організаційну кампанію, що традиційно попереджує конвенцію цієї великої організації, яка має відбутись з кінцем травня в наступному, 1962-му році. З уваги на те, що саме цей рік уже проголошено Шевченківським роком і намічено велику програму для вшанування пам'яті Тараса Шевченка у сторіччя його смерти, включно з побудовою пам'ятників у Вашинґтоні і Вінніпеґу, Головний Уряд УНС пригадує, що Шевченкові ідеї були спонукою до створення цієї першої української громадської установи на американській землі і що Шевченко став патроном цієї організації, отже й проголошувана тепер передконвенційна організаційна кампанія УНСоюзу проходитиме у великій мірі під знаком Шевченківського Року та Шевченківських роковин. Дальша розбудова УНСоюзу в Шевченківському Році, нерозривно зв'язана з ростом і розвитком наших національних спільнот в ЗДА і Канаді та їх вкладом у змагання всього українського народу, буде важливим доповненням загального вшановування пам'яті Шевченка, бо створить нові, більші й кращі передумови до здійснювання його заповітів. Організаційна, та ще й передконвенційна кампанія УНСоюзу, з його великим уже існуючим організаційним апаратом, була завжди досі і тим більше буде у Шевченковому Році важливим стимулом і заохотою до загального пожвавлення нашої діяльности в багатьох її ділянках, що також може вийти тільки на користь всієї спільноти. Пов'язаність цієї кампанії УНСоюзу з Шевченківським Роком позначається також тим, що між численними і замітними звичайними і надзвичайними нагородами за участь і успіхи в цій кампанії передбачається, між іншим, покриття коштів поїздки на відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні для найуспішнішого учасника кампанії, без уваги на місце його замешкання. Участь у теперішній кампанії — пригадують з Головної Канцелярії УНС — важлива також тим, що учасникам вона може відкрити шлях не тільки до участи в самій Конвенції, але й до Головного Уряду УНС, як це вже бувало в минулому. Найуспішніші учасники кампанії з окремими почестями будуть відзначені під час Конвенції без уваги на те, чи вони будуть делегатами. Точний виказ звичайних і надзвичайних нагород за успіхи в кампанії буде своєчасно пересланий усім секретарям Відділів для ознайомлення інших відділових урядовців і членів. Крім того, заінтересовані можуть цей виказ одержати також в Головній Канцелярії якщо цього зажадають. Рівночасно інформується, що хоч формальний заклик у справі кампанії проголошується щойно сьогодні, 20-го січня, до цієї кампанії буде зарахований цілий січень, отже було б побажано, щоб кожний максимально використав останні дні січня для успішного започаткування кампанії. Практика бо виявляє, що змарновані кілька днів опісля вже дуже важко надолужити. З уваги на передконвенційний характер кампанії, як і на Шевченківський Рік, в якому вона ведеться, Головний Уряд УНСоюзу сподівається, що ця кампанія, при спільних зусиллях, зможе увійти до історії розвитку УНСоюзу і наших спільнот, як одна з найуспішніших.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВРОЧИСТОГО ВІДЗНАЧЕННЯ РОКОВИН 22-ГО СІЧНЯ

З усіх кінців З'єдинених Держав Америки і з Канади наспівають повідомлення про врочисті, пляновані з відзначуванням роковин проголошення української державної незалежности і соборности 22 січня 1918 і 1919 років. Губернатори багатьох стейтів і посадники багатьох міст, в яких існують українські громади, проголосили 22-го січня „Днем Української Незалежности", доручаючи рівночасно, щоб у цих днях на стейтових капітолях і міських ратушах були виставлені синьожовті українські прапори поруч зоряних американських. Крім поданих уже повідомлень про зв'язані з цим врочистості в Ню Йорку та ряді інших міст, наспіли ще повідомлення з таких громад:

БАЛТІМОР

„Посадник нашого міста, Дж. Г. Ґрейді, минулої п'ятниці, 13-го січня, підписав врочисто в присутності української делеґації під проводом Екзекутиви Відділу УКК проклямацію, якою визначається 22-го січня 1961 року „Українським Днем" для відзначення роковин проголошення української державної незалежности і соборности" — інформує п. Т. Царик, голова Відділу УКК. Громада рівночасно приготовляється до відзначення роковин 22-го січня окремою імпрезою, що відбудеться в найближчу неділю, 22-го січня, о годині 5-ій ввечорі в залі „ІВКА" при 16-ій Савт Петтерсон Парк Евню. З промовами на академії виступлять конґресмен Едвард А. Ґрац та редактор „Свободи" А. Драган. У мистецькій частині програми виступить мішаний хор під орудою проф. І. Сенюти, а дальше учні УМІ, будуть декламації.

НЮ ГЕЙВЕН

Врочисту проклямацію 22-го січня „Днем Української Незалежности" підписав 11-го січня у присутності української делеґації посадник цього міста Ричард С. Лі — інформує мґр Іван Телюк, закликаючи всіх громадян міста, щоб

(Закінчення на стор. 4-ій)

У БАЛТИМОРІ: Посадник міста Дж. Г. Ґрейді вручає підписану ним проклямацію Дня Української Незалежности голові місцевого Відділу УККА Т. Цариковi. На фото: (від права): місцевий український католицький парох всч. о. радник В. Соловій, англомовна секретарка Відділу УККА М. Пісецька, Т. Царик, посадник Ґрейді, А. Радь, О. Лучишин.

У НЮ ГЕВЕНІ: Посадник міста Ричард С. Лі (сидить за столом) після підписання проклямації Дня Української Незалежности. За ним стоять (від ліва): О. Яхницький, п-і Е. Матвієнко, Христя Добчанська, М. Ґурський, А. Маланчук, всч. о. Степан Чомко, мґр. І. Телюк, Марія Гижа, Марта Кизик, В. Гіна, Е. Козюпа.

ЗАКЛИК ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

Українці Америки і Канади!

Наші центральні репрезентації, Український Конґресовий Комітет Америки через створений з його ініціятиви крайовий Комітет Пам'ятника Шевченкові і Комітет Українців Канади, проголосили цей, 1961-ий рік Шевченківським Роком, щоб найширшою активністю вшанувати Тараса Шевченка у сторіччя його смерти. Будовою пам'ятників Шевченкові у Вашинґтоні і Вінніпеґу, масовими культурними та мистецькими імпрезами, новими публікаціями та загальною діяльністю нашої спільноти відзначать пам'ять нашого національного Пророка і Генія. Український Народний Союз, що вже в часі свого створення, 67 років тому, прийняв Тараса Шевченка за свого Патрона, окремим зверненням Екзекутиви піддержав заклики наших центральних репрезентацій, а десятки тисяч його членів беруть найактивнішу участь в усіх починах, зв'язаних з Шевченківським Роком.

Сталося так, що Шевченківський Рік є рівночасно передконвенційним роком Українського Народного Союзу, а передконвенційні роки впродовж усієї довгої історії нашої організації відзначалися посиленою акцією для її дальшого розвитку, розбудови і росту, рішальних для розбудови, росту та розвитку всієї нашої спільноти, так важливих для змагань усього нашого українського народу. Тож і в цьому Шевченківському Році, проголошуючи традиційну ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНУ ОРГАНІЗАЦІЙНУ КАМПАНІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, закликаємо:

Союзовці! Нашою максимальною активністю постараймося записати одну з найбагатших на організаційні успіхи сторінку нашої історії в цьому Шевченківському Році, в році нашого Патрона! Згуртуймо в рядах нашої організації тисячі й десятки тисяч нових членів, щоб у нашому Союзі Ідей, Праці та Інтересів ще більшою громадою і з більшим ще успіхом здійснювати спасенні Шевченкові заповіти! Нехай не буде між нами ні одного такого головного чи відділового урядовця і ні одного члена, який у Шевченківському Році не причинився б до розбудови нашої організації, до збільшення рядів її членства! Своєю наполегливою організаційною акцією допоможімо тим нашим Братам і Сестрам, які ще не є членами нашої організації, включитись у її ряди в найкращому інтересі не тільки нашої спільноти і народу, але й їхньому власному, в інтересі їхніх дітей і наслідників!

Тих, що ще не є членами Українського Народного Союзу, закликаємо:

Українці! Шістдесят і сім років тому, під Шевченковим гаслом „*В своїй хаті своя правда і сила і воля*" створено першу на цій землі центральну українську громадську установу, Український Народний Союз. Уже 67 років ця організація, створення *якої привітали* тоді Шевченковими словами: „І, о диво, трупи встали і очі розкрили, і брат з братом обнялися і проговорили слово тихої любови" — здійснює на цій землі виявлені великим Кобзарем найкращі, волелюбні ідеали українського народу, признаючи людину, її волю, життя і добробут за найвищу цінність. Тож у цей Шевченківський Рік кличемо Вас: вступайте в ряди Українського Народного Союзу, Патроном якого є Шевченко, включайтеся в наш Союз Ідей, Праці та Інтересів, щоб цим забезпечити себе і своє майбутнє!

Конвенція Українського Народного Союзу, цей найбільший український парлямент, у вільному світі, що його попереджає проголошувана організаційна кампанія, відбудеться в половині наступного, 1962-го року в місті Ню Йорку. Всією нашою активністю у цьому Шевченківському Році, зокрема нашою участю і її успіхами в передконвенційній організаційній кампанії УНСоюзу, кожний з нас може не тільки промостити собі шлях до участи в Конвенції, але й відкрити двері до передових місць у нашій демократичній, всенародній організації. За участь і успіхи в цій кампанії призначається, подібно як у минулому, не тільки звичайні, але й цілий ряд великих надзвичайних нагород, крім тієї найбільшої нагороди, що її кожний активний учасник кампанії, як організатор, так і зорганізований, матиме у свідомості, що він добре виконав свій обов'язок та поклав свою цеглину у дальшу розбудову і закріплення української заморської твердині — Українського Народного Союзу!

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ: Дмитро Галичин — головний предсідник, Йосип Лисогір і Анна Герман — заступники головного предсідника, Ярослав Падох — головний секретар, Роман Слободян — головний касир;

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ: Володимир Ґалан — голова, Володимир Коссар — заступник голови, Степан Куропась — секретар, Петро Кучма і Петро Пуцило — члени;

ГОЛОВНА РАДА: Богдан Зорич, Дмитро Шмаґала, Іван Кокольський, Тарас Шпікула, Іван Одежинський, Василь Гуссар, Анна Чопик, Андрій Джула, Олена Штогрин, Володимир Дідик, Микола Давискиба, Ярослав Гук.

МОСКВА ВИМАГАЄ 50 КЕРІВНИХ ПОСАД В ОН ДЛЯ СОВЄТСЬКИХ ГРОМАДЯН

Об'єднані Нації. — Совєтський уряд звернувся до Генерального Секретаря ОН з домаганням обсадити п'ятдесят керівних становищ в органах Об'єднаних Націй совєтськими громадянами. Водночас із цим в ноті переданій генеральному секретареві Дагові Гаммершилдові висловлено вимогу підвищення в рангах тих службовців, які уже працюють в ОН. В ноті поданий повний реєстр посад, які повинні бути обсаджені совєтськими громадянами з докладним встановленням ступенів окремих службовців. Зокрема вимагають Совєти двох додаткових постів для совєтських громадян з титулом підсекретарів. В політичних колах вважають совєтську вимогу спробою змінити основний склад секретаріяту і бюр Об'єднаних Націй і здобути цим більший вплив на їх внутрішньо-організаційну політику. Теперішня вимога є дальшим наслідком совєтських скарг і закидів, що в ОН упривілейовані передусім західні службовці, і що бюра й канцелярії ОН переповнені американцями. Крім того вимога збільшення кількости совєтських службовців в ОН є дальшим продовженням започаткованої Хрущовим кампанії проти Генерального Секретаря ОН і висловлюваної на сесії Генеральної Асамблеї восени минулого року вимоги змінити структуру Генерального Секретаріяту, заступаючи одного генерального секретаря тріюмвіратом секретарів. Цю вимогу повторив совєтський уряд і в теперішній ноті, стверджуючи, що Генеральний Секретар ОН мусить бути переорганізований, бо цього, мовляв, вимагає публічна опінія трьох світових політичних бльоків. В совєтській ноті стверджується, що в 1961 році буде 210 нових посад в ОН до диспозиції і крім того буде звільнених дальших 140 посад з огляду на те, що службовці, які це посади досі займали, відійдуть на пенсію. Щонайменше 50 із цих посад Совєти вимагають для своїх громадян. Домагаючись приділення їм двох посад підсекретарів, Совєти хотіли б допущення совєтських громадян на два найважливіші підсекретарські становища, а саме підсекретаря для економічних і суспільних справ і підсекретаря в бюрі для спеціяльних політичних справ. Під теперішню пору Совєти мають одного підсекретаря й американці трьох. Крім того вимагає Москва обсади совєтськими громадянами постів у департаментах персональному, правному, інформації і контролі. У своєму реєстрі пропонованих совєтських громадян на різні посади в ОН совєтський уряд пропустив прізвище Ігора Мелеха, який був шефом російської секції в бюрі конференційної служби і якого американська влада ув'язнила в жовтні минулого року під закидом шпигунства в користь СССР.

Стівенсон передбачує прийняття комуністичного Китаю до ОН

Вашинґтон. — Призначений на нового амбасадора З'єдинених Держав в Об'єднаних Націях за адміністрації Джана Кеннеді колишній двократний невдатний демократичний кандидат на президента, Адлі Стівенсон, заперечив, наче б він був прихильником допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, але висловив переконання, що З'єдинені Держави опиняться в ОН в ситуації, в якій не можна буде перешкодити прийняттю туди комуністичного Китаю. Адлі Стівенсон зізнавав перед сенатською Комісією для закордонних зв'язків, яка мала висловитись щодо затвердження його номінації. Негайно після інавґурації Дж. Ф. Кеннеді, Стівенсон з'явиться ще перед повним Сенатом. 17-членна сенатська Комісія одноголосно затвердила призначення Стівенсона, як також призначення на державного секретаря Діна Раска. Найрізкіші запити ставив Стівенсонові республіканський сенатор Бирк Гікенлупер, який атакував Стівенсона за його минулорічну статтю в журналі „Форін Афферс", де Стівенсон, м. і., поручав перевести плебісцит на Формозі щодо дальшого правно - політичного стану того острова. Сенатор Гікенлупер запитав Стівенсона, чому він не пропонує перевести плебісциту в континентальному Китаї, де панують комуністи. Стівенсон відповів, що „це була б добра ідея, але ледви, чи ЗДА мали б можливість перевести її". Стівенсон перестерігав, що треба очікувати на терені ОН невдач для ЗДА, але заявився рішуче за якнайбільшою дальшою підтримкою для ОН. Він вказав на бажання всіх країн у світі належати туди. „Коли якийсь комуністичний лідер хоче бити черевиком по столі, щоб його було чути, то він теж мусить спершу приїхати до ОН". Стівенсон звернув увагу, що Об'єднані Нації займаються не тільки проблемами міжнародної безпеки, але й „бідности, голоду, розпуки і хаосу". Він поручав збільшити фонди для американської делеґації в ОН, бо з теперішніми фондами вона не всилі зберігати потрібні тісні зв'язки з 98 іншими членами тієї установи й інформувати їх про політику ЗДА.

У СВІТІ

● **Королева Єлисавета II** призначила, на пропозицію англійського прем'єра, який в свою чергу нараджувався в цій справі з проводом соціялістичної Партії Праці, д-ра Едіт Саммерскілл, одну з найбільш відомих англійських феміністок, колишню титулярну голову Партії Праці, на досмертного члена палати лордів. Едіт Саммерскілл, що має тепер 59 років, — лікарка й дружина лікаря, — стала була вперше в 37 році життя членом парляменту, а в 1945 р. була членом англійського уряду. Це шоста з черги жінка, що засідає в палаті лордів.

● **Ліве крило англійських соціялістів** (лейбуристів) звернулось листом до Джана Кеннеді, щоб той не вважав за речника дійсних поглядів Партії Праці — лідера тієї партії в англійському парляменті Гю Ґейтскелла, який саме тепер приїхав до Америки. Цей виступ лівих соціялістів вважають ще одним доказом препоганих внутрішніх відносин у тій англійській партії.

● **Кубинський уряд Фіделя** Кастра відмовився видати дозвіл на приїзд туди кореспондентові „Ню Йорк Таймса" Максові Френкелеві, бо йому не сподобались статті того журналіста про відносини на Кубі, писані в жовтні минулого року, за його першого там перебування. Макс Френкель був довший час кореспондентом названого щоденника в Москві, а в своїй рецензії на совєтську виставу в Ню Йорку докладно доказав, як та вистава фальшує совєтську дійсність і показує те, чого в Совєтах нема.

● **Між Варшавою і Краковом** настав спір за музейні скарби, вивезені з Краківського музею на Вавелю з початком останньої світової війни до Канади й повернені щойно тепер до Польщі. Національний музей у Варшаві настоює, щоб ті історичні пам'ятки й безцінної вартости ґобеліни з половини 16-го сторіччя поділити між Варшаву і Краків, але управа міста Кракова і дирекція музею на Вавелі рішуче протестують проти такого „імперіялізму" та настоюють на зворот їм їхньої власности. Повернені з Канади почерез порт в Гдині музейні скарби будуть виставлені для широкої публіки спершу у Варшаві — поки вирішиться їх дальша доля.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 19..
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Прощання, поради і надії

Двайт Д. Айзенгавер минулого вівтірка прощався у своїй промові через радіо й телевізію з американською нацією не тільки як президент цієї країни протягом останніх вісьмох років, але й як слуга цієї нації впродовж 50-ох років. Він служив їй, як вояк, полководець, організатор, дипломат і адміністратор, і коли оце востаннє промовляв в офіційному характері найвищого державного урядовця, то дякував за можливість, що її дістав від народу — служити йому. Не можна сумніватися у щирості заяви цього ветерана народно - державної праці, що він „гордий" з того, що переходить у стан приватних громадян, — не можна сумніватися в тому, що 70-річна людина бажає відпочити після всього того, що вона — за її власними словами — пережила „у війні і мирі" і що водночас дивиться з почуттям внутрішнього вдоволення на пройдений шлях, а з турботами і надіями — у майбутність нації.

Вівтіркова промова Айзенгавера була типовою для тієї його життьової філософії, що її він додержував, як головний командант американських збройних сил в останній світовій війні, як президент Колумбійського університету, як командант збройних сил Організації Північно - Атлантійського пакту і як президент З'єдинених Держав. Це була філософія толеранції, здійснювана у згідливій співпраці з усіми тими, з ким він мусів співпрацювати, філософія середини дороги в політиці та економіці. На кожному з названих становищ Д. Д. Айзенгавер здобув собі величезний авторитет, любов і пошану завдяки своєму хистові добирати висококваліфікованих співробітників, завдяки вмінню ладнати навіть з найтруднішими елементами. Тому в різних західних країнах він залишив вдячні спогади, як той генерал і дипломат, який в політичних взаєминах підкреслює спільності і лагодить розбіжності. Навіть критичні коментатори признають, що тільки небуденна індивідуальність могла гармонійно співпрацювати з Ф. Д. Рузвелтом, Черчиллом і де Голем за останньої великої війни, з демократичним Конгресом в своїй останній каденції і з співпартійцями всіх напрямків.

Обвинувачування Москвою Д. Д. Айзенгавера в „імперіялізмі" та у веденні войовничої і непримирливої політики перейдуть до історії, як найбільш циничні. І також перейде до історії Д. Д. Айзенгавер, як той президент, що справу зберігання миру підніс до висот священної догми. Правда, ні він, ні його два державні секретарі ніколи не твердили, що вони хочуть „миру за всяку ціну", але в своїй практиці вони вміли лявірувати в лябіринті міжнародних конфліктів і суперечностей так, щоб кінець-кінців таки виминути війну. І в останній своїй промові Айзенгавер прославляв і поручав своїм землякам як свій політичний заповіт — зберігати баланс у внутрішній і закордонній політиці. Ствердивши, що ЗДА є тепер наймогутнішою і найвпливовішою у світі державою і закликаючи „зберегти мир у світі, сприяючи поступові та змаганням до волі, гідности і достойности між народами й державами", Айзенгавер пригадував цим, що він сам мусів мати залізні нерви, щоб не знижуватись з висот гідности, на яких має стояти президент З'єдинених Держав.

Айзенгавер не назвав у своїй промові комунізму та Москви на ім'я, але він вказав на центр нещастя всього людства, кажучи про „ворожу ідеологію, атеїстичну характером, безоглядну в цілях і зрадницьку в методах". Однак, ствердивши, що йому вдалося зберегти мир за час свого урядування, Айзенгавер признав, що „багато ще треба зробити", щоб осягнути тривкий „мир у справедливості". І тому він на початку своєї промови висловив побажання успіхів новій адміністрації свого наступника, а закінчив її молитвою, щоб „ті, які прагнуть свободи, зазнали її духового благословення, — щоб ті, які мають свободу, зрозуміли також свою велику відповідальність ... щоб зникли з землі джерела бідности, недуг та нещастя і щоб в добрий час усі народи змогли жити між собою в мирі, забезпеченому спільною силою взаємної пошани і любови". Безумовно, це — музика майбутнього. Але це й молитва, гідна великої людини.

Тихоокеанська містерія

З початком минулого тижня командування американської фльоти сповістило, що воно одержало певні дані про пляноване Совєтами вистрелення якоїсь нової далекосяжної ракети в область Тихого океану, що була вже в недавньому часі метою подібних спроб. Це повідомлення базувалося на встановленому залогами американських кораблів факті прямування до тієї тихоокеанської области пристосованих до виловлювання ракет совєтських кораблів „Сибір"; „Чукотка" і „Сахалін". Кілька днів згодом, в п'ятницю, 13-го січня, командування американських летунських збройних сил одержало від своєї радарової стації на острові Шемія біля Аляски повідомлення про те, що ця стація зареєструвала 13-го січня вночі випущення ракети з території Совєтського Союзу. Ця ракета летіла в південно - східньому напрямку, але після шести хвилин стеження за нею радарова стація втратила її з „поля зору".

На підставі обидвох цих повідомлень в західніх колах виникли обґрунтовані давнішими інформаціями з Совєтського Союзу здогади про чергову спробу большевиків випустити ракету з людиною. Безпосередньою притокою до цього роду здогадів був виступ американського полковника Пола Д. Гікмана в Гонолюлю на Гаваях, який ствердив, що Совєти зазнали вже вдруге невдачі із спробою випустити людину в космічні простори: перша така невдала спроба відбулася у вересні м. р. під час перебування Хрущова в Ню Йорку, а друга — минулого тижня. І у висліді обидвох спроб — заявив полк. Гікман — згинули два совєтські астронавти.

Американські повідомлення про те, що большевики випустили ракету з людиною, викликало рішуче заперечення московських учених, які заявили, що цього роду почин був би надто великим ризиком, і що для того, щоб це здійснити, треба розв'язати ще дуже багато проблем. У цій справі забрало також голос командування американського летунства, стверджуючи, що полк. Гікман виступав як не офіційна особа, і тому воно не бере відповідальности за його ревеляції.

Повідомленням про неуспішне випущення большевиками ракети в область Тихого океану і ревеляціям полк. Гікмана, що це була ракета з людиною, надала правдоподібности поширена американською пресою вістка, що Линдон М. Джансон, новий віцепрезидент ЗДА, переводячи інспекцію ракетної бази в Кейп Канавералі, був поінформований військовими чинниками про чергову совєтську ракетну спробу, і що він на другий же день після того склав про це рапорт Джанові Ф. Кеннеді, який в п'ятницю цього тижня буде введений на уряд президента ЗДА.

Совєтські заперечення в справі вистрелення ракети в п'ятницю 13-го січня мало переконливі, бо так само Москва заперечувала й випущення ракети з людиною у вересні минулого року, не зважаючи на те, що цей факт підтверджений інформаціями розвідки, яка встановила навіть прізвище астронавта, що згинув, і офіційним повідомленням про смерть двох видатних совєтських військовиків, керівників ракетної зброї маршала М. Недєліна і ген. Н. Павловського, які згинули у зв'язку з цією вересневою спробою випустити людину у ракеті.

Так само буде розкрита й тихоокеанська містерія з випущенням нової совєтської ракети з людиною. Виявлена правда причиниться до дальшого підірвання створюваного совєтською пропаґандою міту про передове місце Совєтського Союзу в ракетних дослідах.

І. Світ

ГОЛОД В КИТАЇ

З кожним днем, без огляду на галасливу пропаґанду, все більше виявляється, що комуністична система не в стані прохарчувати величезне населення Китаю.

У вільному світі надостача харчів є проблемою тільки економічно недорозвинених країн, в решті світу такої проблеми фактично не існує. Там можуть бути неврожайні роки, але не роки голоду, що загрожує життю сотень тисяч або мільйонів.

Останнім часом широкий світ довідався про голодову катастрофу в Китаї, розміри якої важко устійнити, але, згідно з офіційними даними Пейпінґу, врожай на 148 мільйонах акрів був дуже ушкоджений або й зовсім знищений повенями, тайфунами, суховіями, градом, сараною або хворобами рослин.

Таке явище для Китаю не є чимось новим. На протязі останніх 50 років голодові катастрофи різних розмірів були там майже постійним явищем, головно в широкій долині ріки Хуан-хо або Жовтої ріки, де живе понад 20% населення країни.

Північний Китай, себто райони на північ від головно ріки Ян-цзе-кіянґу, є країною, вкритою грубим шаром лесу — нанесеним водою та вітрами порохом, що збирався там протягом мільйонів років. В цьому ґрунті вода довго не затримується, і тому під час суховії поверхня не вкрита лісом або густою травою звітрюється, обертається в пилюгу, і все, що там було посіяне, гине. До того ж уліті, коли перепадають великі дощі, насичені мулом води Жовтої ріки розливаються ніби море, якого не встані утримати жадні греблі.

На протязі соток років китайці старалися забезпечити себе від повеней та посухи, але зусилля їх не завжди увінчувалися успіхом.

Якби Китай був багатою країною, тоді певно мав би він запаси збіжжя та інших харчів на випадок стихійного лиха, але в країні з величезним населенням і низькою продукцією, що ледве дає можливість прожити від урожаю до врожаю, такі запаси є тільки мрією.

Положення в Китаї великою мірою погіршили й інші причини: масова примусова колективізація сільського господарства в її найгіршому вигляді та перекинення мільйонових мас населення в глибини країни, — у гірські, з вузькими долинами, безлісні райони, що переходять у пустині та вкриті камінням високорівні.

Отже, перетворюючи сотки мільйонів китайців у рабів комуністичної системи, комуністи не можуть створити їм харчової бази.

В офіційних повідомленнях з Пейпінґу стверджується, що стихійні лиха, яких минулого року зазнав Китай, найгрізніші за останніх сто років. Південний Китай та Манджурія ніколи не зазнавали таких катастроф, а тепер згадується й про них, отже виходить, що й там комуністи зуміли створити умовини сприятливі для катастрофи.

Як на причину нещастя, комуністи посилаються, зокрема, на тайфуни, які бувають тільки в південній частині Китаю, головно вздовж морського узбережжя, — в районах, де звичайно збирають на рік два врожаї, при чому перший в часі, коли не буває тайфунів.

Мао та його помічники заявляють, що 50 млн. акрів не дали в 1960 році жадного врожаю, а проте, згідно з інформаціями Пейпінґу, також в 1959 р. згинув урожай на понад 100 млн. акрів. Коли так, то офіційні показники врожаю за минулі роки не можуть вважатися правдивими, — вони підвищені задля пропаґанди.

Ще вліті минулого року в Китаї гостро обмежено харчове постачання, а тепер зведено його до мінімуму. Якщо в попередніх часах, коли ще комуністи не робили своїх експериментів у сільському господарстві, мільйони китайців у голодні роки кидали свої села й мандрували у пошукуванні харчів, встеляючи шляхи померлими, то якже жахливо виглядає нинішня ситуація, коли озброєні військові частини неспроможні стримати людських мас, що вирушили зі своїх осель, шукаючи рятунку від голодової смерти.

Той, хто жив у Китаї не в розкішних готелях, а як звичайна людина, мав нагоду не раз бачити зграї прошаків, що з дітьми на руках бігали за прохожими з простягненою рукою, бачив не раз і залишене десь під тином, загорнуте в солому мертве тіло дитини. На чужинецьких концесіях в портових містах такого не бувало.

Десь із 30 років тому в Північному Китаї був виїмковий рух, на чолі якого стояв д-р Джемс Єн, який організував по селах кооперативи, переводив реформу адміністрації і ширив освіту. Цей рух охопив був десятки мільйонів людей. Тепер д-р Єн з успіхом працює на Формозі, — а комуністи руйнують усе те, що вдалося йому зробити на батьківщині.

Окрема комісія дораджує урядові посилити заходи для піднесення престижу ЗДА за кордоном

Вашингтон. — Окрема комісія, яку покликав був до життя президент Айзенгавер, опублікувала тепер звіт, в якому рекомендується урядові збільшити інформацію про цю країну за кордонами ЗДА, щоб піднести престиж Америки, який в останніх роках дещо понизився. Теперішні інформаційні заходи Америки в цій ділянці не можуть витримати конкуренції з совєтською пропаґандою, який видає величезні суми на те, щоб обдурювати весь світ про свої успіхи. Комісія рекомендує поширити і поглибити інформацію про ЗДА за кордоном, хоч і не подає суми, яку треба б на цю ціль видавати в найближчих роках. Занедбана інформаційна праця в країнах Аффрики і Азії та в державах Латинської Америки. Американський престиж в світі дещо був понизився в 1957 році, коли в жовтні того року вдалося СССР випустити перший штучний сателіт довкола Землі.

Юрій Таркович

Студенти на Заході і на Сході

Ще й досі,, на жаль, кремлівським можновладцям іноді вдасться настрашити ввесь вільний світ самою пропаґандою: ми, мовляв, зробили те і те, на що Захід не всилі спромогтися. Большевики — майстри блефу, часто пошитого грубими нитками. Це стосується й до кількости студентів з різних країн, які студіюють в Совєтському Союзі. В Москві наробили багато шуму з цього приводу, твердячи, що СССР став Меккою для чужоземних студентів, передусім з африканських і південно-американських країн. Але справа виглядає зовсім інакше, як представляє її совєтська пропаґанда.

За даними ЮНЕСКО, в 1958/59 академічному році в совєтських високих школах, так званих вузах, навчалося всього лише 11.500 студентів із країн вільного світу. В Англії в тому часі вчилося приблизно стільки ж студентів. І навіть у маленькій Австрії навчалось понад 10,000, отже майже стільки, як у величезному СССР. Зате у Західній Німеччині студіювало тоді на три тисячі більше студентів-чужинців,, як в СССР, бо аж 14,875. У Франції ще більше — 17.000. Отже, в цих чотирьох европейських країнах із значно меншою як в СССР кількістю населення, навчалося майже п'ять разів більше чужоземних студентів.

Візьмім тепер ЗДА, з якими Москва намагається конкурувати в кожній ділянці. У згаданому часі в ЗДА студіювало 47.245 студентів — в чотири рази більше, як в СССР. І кількість чужоземних студентів в ЗДА увесь час зростає, чого не можна сказати про Совєтський Союз. За тими ж даними ЮНЕСКО, в 1956 році навчалось в СССР 12.300 студентів із вільних країн світу, а три роки пізніше їхня кількість обнизилась до 11.504. Зате в ЗДА у 1956 році навчалось 36.000 студентів із закордону, а три роки пізніше вже понад 47,000, на 11.000 більше.

Для прикладу наведемо університет в Сиракюзах. Декілька років тому в цьому університеті навчалися студенти з понад 60-ох країн світу, а в цьому академічному році є тут студенти вже з 74 країн. Совєтська преса наробила багато крику у зв'язку з створенням університету для студентів з країн Азії і Африки. Знову для прикладу наведемо Сиракюзи, де вже від довгих років, без крику і шуму, навчаються студенти з багатьох країн Африки, Близького Сходу, Індії, Бірми, Індонезії тощо. Так виглядає справа в десятках американських університетів.

У Західній Німеччині і західній частині Берліну в цьому академічному році навчаються студенти з 90 країн, в Австрії зараз є 2.500 студентів тільки із арабських країн, навіть у маленькій Швайцарії є 580 студентів із Азії і 343 з Африки.

Усі ці факти невідомі ширшому загалові населення, і тому совєтська пропаґанда робить великий шум про свої „успіхи" в цій ділянці, внаслідок чого витворюється враження, що СССР „наздогнав і перегнав" Захід у цій дуже важливій ділянці. Та, як показують офіційні дані ЮНЕСКО, справа виглядає зовсім інакше.

Ще коротка заувага для українських студентів. Як уже повідомляла „Свобода", в Сиракюзькому університеті є конкретна можливість вивчати українську і інші слов'янські мови, одержуючи річно $2.700 стипендії і приблизно $700 на дружину і кожну дитину, якщо студент одружений і має дітей. Сподіваємося, що наша молодь використає цю рідкісну нагоду. Але треба поспішати, бо вже до 8-го лютого треба подати всі дані, щоб мати право одержати цю високу стипендію.

М. Скала - Старицький

У ПАРИЗЬКІЙ ОПЕРІ Й ОПЕРІ-КОМІК

Музично - театральний сезон Парижу починається звичайно у перших днях жовтня. На так званих реклямових колонах появляється повінь концертів, а театри, більшими як звичайно афішами, заповідають креації, прем'єри та нові постави.

Паризька державна опера виставила у цьому новому 1960/61 сезоні так звану оперу Артура Гонеґґера „Король Давид". Кажу так звану тому, що, поминувши беззаперечну музичну вартість цього твору, не є це опера у властивому розумінні цього поняття. Це радше біблійна драма у супроводі модерної музики, у якій спів, як основний елемент опери, займає незначне місце. Головні ролі виконують прозою драматичні актори під акомпаніямент музики, а то й без неї. Також балет і хореографічна ілюстрація дії займають поважне місце у цій опері Гонеґґера. Це можна б назвати універсальним, досконалим театром, до якого вже Ваґнер указував дорогу. Це значить: поєднання всіх музично-театральних елементів і засобів вислову в одній виставі. Свої опери Ваґнер називав уже не операми, а музичними драмами. Гонеґґер пішов ще далі і включив живцем у свою „оперу" справжню клясичну драму з усіми її прикметами — театральним патосом, який Гонеґґер підкреслює музикою, клясичним балетом і всіми засобами модерного театру. Спів, як такий, займає мало місця і головну ролю у ньому доручив Гонеґґер хорові. Солісти мають тільки епізодичне й ілюстративне завдання. Вже Муссорґський у першій редакції свого „Бориса Ґодунова" пробував такої „пролетаризації" опери, але під намовою директорів театрів, декомпонував, чи радше вставив цілий ряд сольових партій, на чому тільки скористав цілий твір. Можливо, що колись солісти й оперові співаки зовсім вийдуть з моди, а мистецтво співу обмежиться хоровим, масовим, як це діється з інструментальними, але епоха одиниць, епоха індивідуалізму ще не минула, тож і „опера" Гонеґґера без солістів, без виразного характеру, не знайшла великого відгуку не то в глядача, ані навіть у критиків. Можливо, що не менше важливою причиною відсутности ентузіязму є сама постава режисера драматичного театру Моріса Сарразена, що увійшло від деякого часу в Парижі в моду, щоб оперові постави й вистави робили фільмові й драматичних театрів режисери. Не сприяють, на нашу думку, успіхові вистави і декорації Моріса Мілята, про які один паризький критик пише, що вони нагадують риштування при будові Г.Л.М. — модерних, дешевих міських мешканевих будинків, що „славляться" своїм маломистецьким стилем.

Опера Гонеґґера складається з двох частин і аж 31 відслон. Вже сама кількість відслон вимагає не театральної, не сценічної, а кінової постави. Так і зробив режисер, по обидвох боках колосальної сцени паризької опери поставивши два риштування, як на будові. Посередині, між цими риштуваннями завісив мальовану куртину, яка то підноситься, то опускається, а на задньому пляні проходять картини дії, як у домашньому апараті для висвітлювання знімок. От і все.

Щождо виконавців, то деякі драматичні актори як Сорано (король Савль), і Гій (король Давид) дуже добрі. Але є і такі, яким паризька критика радить взяти ще кілька лекцій дикції. В хореографічній частині особливо вибивається Аттілійо Лябіс (король Давид у танцювальному виданні) своєю атлетичною будовою і гнучкістю тіла. З співаків - солістів треба відзначити Андреу Гійо, молоде сопрано, що виходить на перше місце у цьому престижевому театрі. Найкраща з цілої вистави оркестра, якою диригує П'єр Дерво. Хореографія Жанін Шарат.

У так званій Опері - Комік аж дві новинки, дві креації у цьому новому сезоні, який тількищо почався. „Прощання" молодого французького композитора Марселя Ляндовского і „Нічний лет" італійського модерніста Люїджі Далляпіколя. Ляндовскі, відомий у Франції молодий композитор з т. зв. ґенерації „нувель ваґе" (нова хвиля), автор кількох опер сучасного, модерного музичного стилю. Його музика культурна, шляхетна і тонка. Гармоніка багата й оригінальна. Опера „Прощання" — це доволі довга одноактівка, у якій один тільки виконавець - жінка. Героїня опери Ляндовского „Прощання" — студентка, що чекає на свого коханого, з яким рішила розстатися, підозріваючи, що він любить іншу. Ціла „дія" це властиво оте чекання закоханої дівчини. Її думки й переживання ілюструє композитор музикою і співом. Хорові місця заступають гучномовці, до яких за кулісами співав справжній живий хор, але без слів. Ляндовскі послуговується у тому випадку людськими голосами, як складовою частиною інструментального ансамблю — оркестри, що побільшене гучномовцями дає незвичайно оригінальні ефекти. Співачка, мецосопрано Жен Род в ролі студентки Ізабелі, виявила непересічну універсальність модерної оперової артистки. Вона молода, струнка, має гарний голос, яким володіє бездоганно. Недаром преса називає її першою співачкою Франції. Поза тим, побіч невидимого хору без слів, вистава нічим особливим незамітна. Її режисером є сам директор театру Марсель Лямі, а декорації (звичайна кімната) проєктував Івон Генрі. У виставі бере ще участь відома драматична акторка Кльод Нолієр, яка появляється на початку дії, говорить кілька фраз і зникає.

Другою виставою, що доповнює вечір, є „Нічний лет" італійського композитора-модерніста Далляпіколя. Йому 65 років. Оперу цю написав він ще у 1924 році, коли подорожування літаком, та ще вночі належало до дуже небезпечних виправ. Саме такий лет, у якому пропадає безвісти летун, описав французький письменник Антуан Сен - Екзюпері. Твір був виконаний уперше під час останньої війни у Фльоренції і музична світова критика визнала його як найзамітніший в нашому столітті. Можливо,

(Закінчення на стор. 3-ій)

С. Риндик.

ДІДОВА РОМАНТИКА

(Кадри)

(6)

Хтось ізнов пустив поголоску, що на нашого царя хоче вдарити австріяцький цар і забрати під себе нашу Росію, а для того, мовляв, наслав на Дунаївці Чорного Монаха. Але це не монах, а словак-горшкодрай. Звичайний горшкодрай, що дротує горшки. Тільки він перекинувся в Чорного Монаха, ходить на звідн і полохає людей. Це могла би бути правда, бо дуже проста, але чого цей горшкодрай заліз до ставу і сховався там під берегом. А була між людьми ще й така пословиця, що це навіть не горшкодрай, а синок австійського царя, — що не знати чого втік з дому.

Як бачимо, походження Чорного Монаха дуже неясне. Щоб доглупатися до правди, треба було мати не такі школи, як у наших Дунаївцях.

V.

Аж нарешті я сам трохи-трохи не побачив його. Було це так:

Один із наших поповичів унадився був до простої дівчини. Сам він учився в школах, але не довго, бо чомусь нагнали, і хлопець ріс собі під печотливим оком рідної матері. Завдяки цьому виріс із нього гарний парубок. Та мама занадто ласкала свого сина, і це потім дуже неґативно відбилося на ньому. Як відомо, такі сини занадто рано залюблюються і мають велику охоту багато й міцно цілуватися. Коли батюшка послав його до місцевої німецької школи, щоб хлопець трохи довчився, там відразу почали за ним рости золоті верби ... Хлопець почав зачіпати дівчат. Ніякої науки не навчився, але точити до дівчат німецькі баляндраси, то навчився добре. Дівчатам це подобалося, але вчителям — ні. І його вигнали.

Так, кажу, занадився він до одної нашої дівчини. Це нашим парубкам не сподобалося, і один із них підговорив ще двох інших, щоб зробити засідку, спіймати того баламута, добре облатюжити його і відбити всяку охоту до наших дівчат. Організатор змови сам ласим оком кидав на ту дівчину. Я був би нічого й не знав, але один із змовників

Мелешко, що ходив до нашої Олени, розповів їй про все, а вона похвалилася мамі, а мене якраз на теє наднесло, і я все підслухав. Але послухайте, що з того вийшло далі. Я дуже любив дивитися, як б'ються, все одно, чи то парубки, чи півні, чи собаки. Кожна бійка мене поривала, і мені самому хотілося тоді розквасити комусь морду і подрохотати ребра. Тож я поклав собі припильнувати, як будуть латюжити поповича. Виявилося, що він щонеділі водить бідну дівчину на кладовище. Обидвоє заходять туди від поля, сідають під муром і голубляться собі.

Тож одної неділі наші хлопці подалися туди. А я назирці за ними. Щоб не наполохати поповича й застукати його несподівано, хлопці далеким обходом із поля обійшли кладовище і так пробралися ближче, ховаючись між житами. Скоро відкрився перед нашими очима мур, а під муром попович і дівчина! Дівчина сиділа, притулившись до хлопця, а він держав її руку в своїх руках і раз-у-раз прикладав собі до обличчя. А потім цілував. Цілував з долоні, цілував зверху, цілував кожний пальчик, кожний чиколоток, а потім гладив і примовляв:

— Майне лібе! Майне зюсе!

Чомусь по-німецьки, а не по-нашому.

— Що це він балакає? — запитав один із хлопців.

— А мара його знає! — відказав другий.

— Він каже „Моя люба, моя солодка", — пояснив Мелешко. Мелешко працював у німецькій фабриці і трохи розумів по-німецькому.

А попович, перецілувавши пальці на одній руці, взявся за другу. І знову гладив її, прикладав до одного лиця, потім до другого, потім дивився на ту руку, як на якісь діяманти, а потім припадав до неї устами і цілував. І знов кожний пальчик, кожний чиколиток.

— Майне лібе! Майне зюсе!

А з очей капали сльози ...

І тоді Мелешко сказав:

— Хлопці! Ходім звідси. Тут нам нема чого робити.

І хлопці поповзли назад. Я за ними ...

І тоді об'явився Чорний Монах. Я сам його не бачив, але парубок, що придумав бійку з поповичем, раптом закричав не-своїм голосом:

— Чорний Монах! Рятуйте, хто в Бога вірує!

Хлопці кинулися в боки, а я побіг наперед до поповича. Біг і кричав „Чорний Монах!", хоч мені треба було бігти назад, а не наперед, бо, як я потім довідався, Чорний Монах з'явився якраз над кладовищем, куди я біг. Він там знісся догори! Почувши крики, закоханці зірвалися з місця і видивилися в наш бік. А коли побачили, що я біжу і кричу „Чорний Монах!", кинулися самі тікати. Вони наперед, а я за ними.

Більше той палькоциз не ходив за кладовище. Другої неділі прочитали в церкві заповіді, а за три тижні молодята побралися, і проста дівчина стала панею. А потім обидвоє виїхали геть, бо попович дістав місце парафіяльного вчителя.

За кілька днів після того, як над кладовищем злинув Чорний Монах, наша Олена пошепки хвалилася мамі, що її Мелешко зробився дуже любезний.

— Цілує мене в пальці! — казала почервонівши і була дуже щаслива.

Не тішся, дитинко, — остерігала її мама, — твій татко також був ласий на цмоки, а потім, не бійся, відбив своє.

— Ой ні, мамцю! — не давалася Олена, — Мелешко не такий. Він обціловує мені кожний пальчик, кожний чиколоток. Цілує і каже: „А я, каже, мизинчика не поцьомав" — і цілує його, хоч уже десять разів цілував. І примовляє. Каже: „Моя зюса!"

— А то що за видуми ще? Зюса? Що то значить?

— Та нібя дуже гарна, мамо.

— Та не гарна! Яка там гарна?! То солодка, — не витримав я такої неправди і обізвався із своєї засідки.

Оленка хотіла мене набити, але я втік.

Скоро потім Чорний Монах сполохав був цілу череду, коли вона йдучи на пасовище, проходила попри панський лан, де ріс високий і густий кінський зуб. Це така кукурудза, як хто не знає. І раптом звідти вискочив Чорний Монах і злинув над чередою. Корови перелякалися, позадирали хвости і побігли, куди яка бачила. Хитріші з них попереcкакували через придорожній рів і впали в панську сочавицю, де наробили великої шкоди. Пастухам насилу вдалося позганяти ті хвости докупи.

У ПАРИЗЬКІЙ ОПЕРІ Й ОПЕРІ-КОМІК

(Закінчення зі стор. 2-ої)

що так воно й виглядало у виконанні італійців і в італійській мові. У французькому перекладі Жака Буржуа, декораціях Дукінґа, поставі Жан Меркюра й виконанні французьких співаків і оркестри під батутою Жоржа Претра, такого враження в Парижі він не зробив.

Найновішою поставою Опери - Комік є комічна чи радше буф-опера Ґольдоні, музика Моріс Тієрет: „Ля Льокандієра". Тієрет, французький композитор, написав дуже вдалу оперу у трьох діях в стилі опери - буф. Лібретто написав Андре Боль на основі твору Ґольдоні. Дія проста й звичайна комедія залицяння двох старших панів, маркіза де Форлімполі і князя де Альбаф льоріта, до молодої, принадної покоївки заїздного дому Мірандоліни. Появляється новий подорожуючий, молодий лицар де Ріпафрата, який не звертає уваги на місцеву красуню. Але він подобається Мірандоліні. Вона вживає засобів щоб звернути на себе увагу, і лицар закохується в ній до безтями. Витворюється багато смішних ситуацій, з яких завсіди виходить переможнє Мірандоліна. І коли врешті справа стає рубом, за кого вона має вийти замуж, Мірандоліна вибирає четвертого — покоєвого слугу. Так кінчиться вся ця історія, стільки разів вже оспівана такими композиторами, як Моцарт у „Весіллі Фіґара", „Козі фан тутте" і т. п. комічних театральних п'єсах і операх.

Музика Тієрет модерна, але легка, дотепна й прозора. Головну й єдину жіночу ролю Міранполіни співає і дуже добре грає американська співачка Франка Дюваль, яка визначається не так гарним голосом чи умінням співати, як непересічним темпераментом, жвавою постаттю і на диво доброю французькою вимовою. Вона вживається у ролю так щиро, що іноді забуває про найважливіше у мистецтві співу — про добре поставлений і солідний тон. У форреклямі перед її виступом писалося, що Франка Дюваль співала вже Тоску й Марґариту у „Фавсті" в Ля Скалі й Метрополітен - опері, але нам трудно у це повірити, беручи під увагу чисто голосові дані й спроможності цієї співачки. Це дуже талановита артистка, але тільки до музичної комедії, де вона дійсно дуже на місці. Про її партнера, нашого приятеля з Королівського театру Ля Монє, треба сказати те саме. Виставою диригує Жорж Претр, режисерував Жак Шарон.

Цілий вечір знову складається з двох вистав. Це значить, „Ля Льокандієру" доповнює не менше смішна й дотепна, але більше сантиментальна опера-комік французького композитора Віктора Массе „Весілля Жанети" в поставі Роберта Мануеля, а дуже добрими виконавцями головних партій є молодий баритон Хрістоф Бінуа та Ліліян Бертон, кольоратурне сопрано. Диригує П'єр Крошон з питомим цьому диригентові тактом, вервою й рідкісним умінням не заглушувати співаків оркестрою.

Цілий вечір робить незвичайно миле враження, що й відчувається у невимушених спонтанних оплесках слухачів.

Увага! ГАРТФОРД і ОКОЛИЦЯ! Увага!

ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

— влаштовує —

в неділю, 22-го січня 1961 р.

о год. 4-ій по пол.

в залі Баклі Гай Скул при 470 Maple Ave. Hartford, Conn.

СВЯТО

Самостійности і Соборности

В МИСТЕЦЬКІЙ ПРОГРАМІ виступають:

відомий скрипаль В. МАРКІВ, соліст-тенор Ю. КОВІНЬКО при акомпаніяменті проф. Ю. ЦИБРІВСЬКОГО та мандолінова оркестра ЮСУМА.

Все Українське Громадянство просимо звеличати це Свято своєю участю.

ВІДДІЛ УККА в ГАРТФОРДІ

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій м. Ню Йорку

ВІДДІЛ УККА

— влаштовує —

в НЕДІЛЮ, 22-го СІЧНЯ 1961 р.

в год. 6:30 вечора

в залі

WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL

при 17-ій вул. і Вашинґтон Ірвінґ Площі

СВЯТО

САМОСТІЙНОСТИ і СОБОРНОСТИ

присвячене

43-им РОКОВИНАМ ПРОГОЛОШЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

В ПРОГРАМІ:

Відчитання Універсалів, Проклямації Українського Дня губернатором стейту Дост. Н. РОКЕФЕЛЛЕРОМ і мейором міста Ню Йорку Дост. Р. Ф. ВАҐНЕРОМ; Промова — Василь МУДРИЙ.

У МИСТЕЦЬКІЙ ЧАСТИНІ:

Монтаж „Піснею та словом по сторінках боротьби Українського Народу" у виконанні хору „ТРЕМБІТА" з Нюарку під кер. В. Б. БУДНОГО, при співучасти артисток Івання КОНОНІВ і Валі КАЛИН, при фортепіяновому супроводі проф. Б. ВАЗАЛІ; Скрипкова оркестра Українського Музичного Інституту, під кер. проф. В. ЦІСИКА і 30-ий Курінь Пластунок-юначок ім. С. Галечко.

БОГОСЛУЖБИ

В НАМІРЕННІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

будуть відправлені

в українських церквах — перед полуднем.

В год. 12:00 вполудне — перед ратушем м. Ню Йорку, на якому в тому часі повіватиме, побіч американського, УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР

відбудеться

АПЕЛЬ МОЛОДІ

Просимо в цей день вивісити на своїх домах і організаціях, американський і український прапори.

До численної участи в Богослужбах, Апелю і Святі запрошуємо учасників Визвольних Змагань, представників Організацій з прапорами, Ветеранів і молодечі Організації в однострох та Українське Громадянство великого Ню Йорку й Околиці. Своєю масовою і зорганізованою участю докажім, що їм є дорога Воля Українського Народу, для якої боролися і бориться найкращі сини і дочки українського народу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Світовий Конгрес Українців

Дітройт (І. М.) Дня 11 грудня відбулося тут віче, яке влаштувала Окружна Управа Організації Державного Відродження України, на якому інж. Д. Андрієвський виголосив доповідь п. т. „Світовий Конґрес Вільних Українців" Доповідач представив політичну ситуацію в світі, а зокрема положення поневоленої України. Українці на еміґрації не мають дотепер одного представництва, яке однодушно і в імені кількох мільйонів українців поза границями батьківщини могло б апелювати до вільного світу в справі оборони України. Ту прогалину може заповнити СКУ. Доповідь викликала щиру і живу дискусію, в якій забирало слово кільканадцять учасників. Не було ані одного голосу, який був би противний ідеї скликання конґресу. Схвалено одноголосно резолюцію, яка домагається від наших громадських і політичних чинників прискорити підготовку і скликати в Ню Йорку Світовий Конґрес Українців.

Українці у Фініксі в підготовці до 20-ліття УККА

19-го грудня 1960 року в місті Фінікс в Арізоні відбулося надзвичайне засідання представників усіх українських організацій, які сконцентровані при центральній об'єднуючій організації під назвою „Український Народний Дім". Ці збори скликано з нагоди прибуття фінансового референта Конґресового Комітету Вп. Дужанського, який вже у третє відвідав українське об'єднання міста Фінікс.

По відкриттю зборів п. Дужанський з'ясував заслуги та діяльність Українського Конґресового Комітету в Америці і поза її межами на протязі 20-ох літ свого існування. Палкими словами накликував творити ряди інтенсивно працюючих на народній ниві, щоб „слава не пропала, а розказала світові, чия правда і чия кривда".

Не численність лише активність вінчає славу, сказав пан Дужанський. Часто мала активна група робить великі діла, звертаючи тим увагу визначних державних одиниць, які в свою чергу та в слушний час стають ревними оборонцями української справи у Вашинґтоні.

Дальше п. Дужанський зупинився на представленню фінансової сторінки УККА, та важливости створення спеціяльного комітету „Національного Фонду", завданням якого є занятися збіркою національного податку. Думку всеціло піддержав молодий адвокат Олег Калина. За загальною згодою усіх присутніх комітет сформовано, до якого увійшли пп. В. Коваль, Олег Калина, П. Тополів.

Справоздання п. Дужанського про підготовку відзначення 20-ліття існування і праці УККА з ентузіязмом прийнято.

Присутні подякували п. Дужанському за цінні вказівки, при чому рішучо постановили по всім своїм силам та в ім'я єдности народу працювати для добра українського імени.

При тій нагоді секретар Українського Народного Дому повідомляє, що заходами цілої громади українців приступлено до підготовлення Свята у 100-літню річницю смерти Тараса Шевченка та Дня Незалежности України. Точний реченець буде проголошений. Усе громадянство проситься про участь.

А. Вдовиченко

Доповідь А. Юриняка про критиків і письменників

Літературно - Мистецький Клюб у Ню Йорку влаштовує в п'ятницю, дня 20-го січня ц. р., дискусійний вечір про критиків і письменників, на якому з доповіддю про твори різних письменників виступить український літературний критик і літературознавець А. Юриняк, відомий із своєї, виданої в 1956 році праці про літературу і літературну критику п. н. „Літературний твір і його автор". Під сучасну пору А. Юриняк приготовляє до друку другу свою працю під назвою „Літературознавство". Дуже цінним у його заповідженій у Літературно - Мистецькому Клюбі доповіді автор даватиме не загальну абстрактну характеристику літературних творів, але літературознавчий розгляд, побудований на конкретному матеріялі трьох більших прозових творів — „Три покоління" Фотія Мелешка, „Прірва" Зосима Дончука та „Рай" Василя Барки. Після доповіді, що почнеться о год. 8-ій вечора, передбачена ширша дискусія, з участю зацікавлених письменників, критиків і читачів.

Нова українська православна церква в ЗДА, у Фініксі, Арізона

Українська громада в Фініксі складається переважно з хворих та старих і немічних осіб, що прибули сюди з різних закутків Америки покористуватися тут благодатним підсонням Арізони.

Туга за рідною православною церквою не давала спокою, аж поки завдяки праці активних членів громади пп. Михайла Маркова та Семена Василенка не куплено в березні 1960 р. старий дім, який можна було перебудувати на церкву. Гроші дав п. Михайло Марків, а на перебудову зібрано серед громадян $500.

Завдяки наполегливій і щирій праці деяких громадян, що не тільки давали гроші, а ще й своєю працею допомогли перебудувати старий дім, ми маємо тепер цірkву на 100 осіб, залю, кімнату для сторожа, кухню, клясну кімнату, де переводиться навчання української мови дітей парафіян.

З осіб, що приймали участь в перебудові церкви, треба відмітити таких: Соляник, Донченко, Сало, Самарський, Бурлаченко, Рекуха, Андрушко, Тополів, і інші. Багато доміг побудовою двох кам'яних стін та фундаменту під усю будову п. Олександер Білоус. З самого початку перебудови і до повного закінчення жертвенно працювали: пп. М. Саливон, М. Марків, С. Василенко, Ю. Павленко, Ф. Василенко, а керував усіма будівельними роботами Семен Василенко.

Всім будівельникам наша громада на загальних зборах висловила щиру подяку.

Перебудова будинку на церкву не йшла так легко, як написано ці рядки, було багато клопоту, було й багато сварок, дійшло навіть до опозиції. Та православна громада церкву таки має і хто має потребу бути в громаді і молитися в своїй церкві, той може найти нашу церкву: Фінікс, 916 E. Портлянд Стр., Фінікс.

6 листопада 1960 р. відбулося в новозбудованій церкві свято з нагоди освячення перебудованого дому. Свято почалося Богослуженням, що відправив наш священик о. Олександер Кіндратів разом з сербським православним священиком о. Саввою Вуйков, та участю сербського хору. Після Служби Божої та освячення будинку і приміщень наші жінки улаштували добрий обід для парафіян та гостей.

Ті, що люблять свою рідну православну церкву, можуть тепер молитися в своїй церкві. Просимо Бога, щоб дав нашим щирим і відданим парафіянам, будівельникам церкви ще більше сили і спроможности до дальшої праці для церкви, а також на користь української справи.

Особливо щира подяка нашому священикові о. Олександрові Кіндратову за те, що він не тільки править для нас безкоштовно в церкві, але ще й вкладає свої кошти на перебудову церкви та на обладнання її і на прикраси.

Павло Андріяш

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ВІДДІЛ В НЮАРКУ

неділя, 5-го лютого 1961 р.

година 5-та по полудні

КОНЦЕРТ

присвячений пам'яті

проф. Романа Савицького

ВИКОНАВЦІ:

Таїсса ГОЛІНАТА-БОГДАНСЬКА — фортепіян;
Марта КОКОЛЬСЬКА-КОБРИН — сольоспів;
Галя КЛИМ — акомпаніямент.

ЗАЛЯ GRIFFITH AUDITORIUM,
605 Broad St., Newark, N.J.

Десять років „Самопомочі" в Шикаґо

Як в 1951 році засновано Кредитову Касу „Самопоміч" Шикаґо, то починали з малим і великим. Мале-це 300-доларовий запасний фонд Товариства „Самопоміч" і 20 членів основників. Велике- це горстка фанатиків з фаховим кооперативно-банковим знанням, творчою думкою і вірою у конечність розбудови фінансової бази для української шикаґівської громади. З тими вартостями клали дуже важкі перші цеглини кооперативної Каси. Початкова настороженість і упередження людей не зражували піонерів, вони знали своє діло і прямували вперед. Фаховістю, солідністю та муравлиною працею здобували довір'я громади, і кооперативна будівля росла та кріпшала. По першім році існування вже було 149 членів. З року на рік прибували нові члени і більшав капітал.

Перший мільйон вкладів був до певної міри переломовим пунктом у молодім житті Каси. Дотеперішнє приміщення в українській „Бесіді" вже було замале, тому Управа закупила дім, переробила його для потреб Каси, і Кооперативна Кредитівка дістала нові модерні рямці.

Сьогодні Кредитівка має 3,000 членів з двома і пів мільйоновим вкладом. Важка і відповідальна праця засновників, які досьогодні є на стійках, дала гарні успіхи. Кредитова Каса „Самопоміч", власність і гордість членів, є складовою частиною шикаґівської громади. У ній вона виросла і діє, та для неї служить. 6 і пів мільйона виданих позичок, у цьому для церков, організацій, товариств $250,000, говорять за себе. На купівлю і будову домів позичено $3,900,000. 38 українських купців і промисловців, крім кредиту, користали з повних услуг Каси.

Цей увесь капітал, зложений українськими вкладчиками-членами, причинився до фінансової розбудови української громади і її закріплення як етнічної групи. Вже сам статут у своїх параграфах нормує український характер Каси, і тому вона так гарно розвивається. Не важний тут фінансовий ріст, який при фаховім умілім кермуванні буде існувати, але духові цінності, зв'язок зі своїм рідним, — є незломними підпорами, стрижнем Кредитівки.

Не диво, що роками урядовці Каси працювали добровільно без найменшого винагородження, а гроші, якими можна б було оплатити їхню працю, призначували на цілі громади. Як неписаний закон, увесь дохід з різного роду обезпечень, які переводиться у Касі для вигоди членів, віддається для наших організацій. За час існування Каси виплачено $27,000 допомоги українським товариствам, у тому $1,000 — як одноразовий даток на енциклопедію українознавства. Якщо б у громадських скупченнях існували кооперативні каси з 10 чи 20 мільйоновими вкладами, що практично є зовсім можливе, українська еміґраційна спільнота виглядала б інакше. Ми були б фінансовою силою, а при помочі гроша багато можна осягнути.

Побіч перших досвідчених працівників Каси, стоять вже молоді сили, з модерним банковим американським знанням, набирають вправи та досвіду, щоб з роками перебрати керму установи.

Приміщення шикаґівської Кредитівки стало заразом своєрідним товариським громадським центром. Люди тут стрічаються, вимінюють думки, а невелика але привітна домівка Каси, стоїть безплатно до диспозиції нашим товариствам.

1961 рік-це рік ювілейний Каси. Перше десятиліття важкої громадської служби за нею. Сьогодні крила вже розпростерті, безперервний ріст, нові можливості та горизонти. Ми, члени, віримо у світле будуче Кредитівки, в гордім зрозумінні її місії для Української Громади Шикаґа.

В. Галушка

Справа репрезентаційних концертів

(Заява Союзу Українських Хорів Америки)

В останніх місяцях в українській пресі в ЗДА і Канаді появились вістки про великі концерти з нагоди 100-х Роковин смерти Тараса Шевченка, запляновані на місяць березень 1961 р. в Ню Йорку, Филаделфії та Нюарку, скрізь з тою самою високомистецькою програмою при співучасті репрезентаційних хорів цих трьох міст: „Думки", „Кобзаря", і „Трембіти", об'єднаних в СУХА, які виступили б уперше спільно, під проводом головного диригента СУХА.

Тому, що Комітет, який на протязі довгих місяців займався справою організації цих Ювілейних Концертів, несподівано розв'язався, стверджуючи свою нездібність зреалізувати намічений плян цих святкувань, Управа СУХА з жалем подає до відома, що згадані концерти з наміченою Управою СУХА програмою, одобрено Ювілейним Комітетом та з участю сполучених хорів СУХА, з вище згаданої причини не відбудуться.

Управа СУХА не сумнівається, що виступ згаданих сполучених хорів, який безумовно буде небуденною мистецькою подією, відбудеться в майбутньому, при нагоді імпрез, яку організуватиме й за яку відповідатиме тільки і єдино сам Союз Українських Хорів Америки.

Управа СУХА в Ню Йорку

● **Комуністична Болгарія** признала комуністичній Кубі довготермінового кредиту на $5 мільйонів для розвитку кубинського промислу. Водночас підписано умову, що Куба експортуватиме до Болгарії цукор, каву, сиру скіру, черевики й інші вироби.

У глибокому горю ділимось з Родиною, Друзями і Знайомими сумною вісткою, що 2-го січня 1961 відійшов від нас у вічність наш

НАЙДОРОЖЧИЙ ТАТО, ШВАҐЕР і ВУЙКО,

бл. п. ІЛІЯ ЛИСИЙ

б. Український Січовий Стрілець, б. директор Сільського Господаря у Львові, б. член центральних установ Т-ва „Просвіта" і „Рідна Школа", б. член численних товариств і установ в Україні, б. посол УНДО до сойму у Варшаві. Помер у Тернополі в Україні на 78-у році життя.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ І ПАНАХИДА за спокій душі Покійного будуть відправлені в СУБОТУ, 21-го СІЧНЯ 1961, о год. 8:30 рано в церкві св. о. Миколая при вул. Квін-Белвудє в Торонті.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
син РОМАН з дружиною ОЛЕЮ та РОДИНА.

Торонто-Ню Йорк, 13 січня 1961.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 13.

В. Баранович, Нантікок	$ 10.00
П. і М. Когулька, Бруклин	10.00
В. Гуссар, Рачестер	10.00
В. Лотоцький, Де Веліґост, Флашінґ	10.00
Д-р Р. Сочинський, Бруклин	8.00
А. Гумен, Гартфорд	6.00
І. Попович, Бінґгемтон	5.00
Петто і Онися Поцар, Ню Гейвен	5.00
Я. Волошин, Ню Йорк	5.00
Т. Камінський, Вуд	4.00
М. Ткачук, Шикаґо	3.00
Т. Цар Ірвінґтон	3.00
Я. Баглай, Филаделфія	3.00
П. Білаcюк, Бруклин	3.00
М. Марунчак, Монтреал	3.00
І. Городиський, Клівленд	3.00
В. Коваль, Ню Йорк	3.00
А. Сенечин, Медісон	3.00
В. Дзундза, Рачестер,	3.00
І. Винник, Ню Йорк	3.00
С. Сенейко, Филаделфія	3.00
А. Ступа, Шикаґо	3.00
Г. Мидлюк, Ню Йорк	3.00
Ю. Корбило, Вудсайд	3.00
О. Дубчак, Голійок	3.00
Д. Дереш, Шикаґо	3.00
А. Балко, Клівленд	3.00
М. Хомяк, Филаделфія	3.00
В. Чопко, Клівленд	3.00
Інж. М. Черлінка, Сан Франціско	3.00
І. Толочний, Ню Йорк	2.70
М. Борис, Фт. Віліям	2.00
В. Дмитренко, Ню Йорк	2.00
Г. Дмитруш, Филаделфія	2.00
І. Кадай, Ню Йорк	2.00
Ю. Павчак, Бруклин	2.00
Р. Пеленський, Филаделфія	2.00
Р. Волянин, Клівленд	2.00
Б. Бакай, Филаделфія	2.00
О. Федорків, Филаделфія	2.00
Е. Фік, Клівленд	2.00
Д-р П. Сениця, Шикаґо	2.00
І. Цюх, Филаделфія	2.00
М. Козак, Ню Йорк	2.00
С. Васіл, Ню Йорк	2.00
С. Столярчук, Лос Андж.	2.00
М. Єйна, Рачестер	2.00
І. Сосульський, Джерзі Ситі	2.00
О. Стефанишин, Бруклин	2.00
М. Чорнописький Фенікс	2.00
І. Копач, Дітройт	2.00
М. Хорів, Филаделфія	2.00
Ю. Кузьма, Брантфорд	2.00
П. М., Филаделфія	1.00
С. Руденчук, Шикаґо	1.00
І. Заполох, Шікошінґ	1.00
А. Захарчук, Дунеллен	1.00
Д. Мричко, Коговс	1.00
М. Куц, Клівленд	1.00
О. Яремій, Пітсфілд	1.00
М. Маркевич, Бронкс	1.00
М. Гупайло, Левістон	1.00
С. Фафендик, Шикаґо	1.00
В. Лецин, Овіґо	1.00
М. Куриляк, Фенікевіл	1.00
Д-р В. Недд, Сан Дієґо	1.00
М. Врублевський, Ріґо Парк	1.00
Я. Поганський, Рачестер	1.00
Г. Сидоренко, Шикаґо	1.00
І. Клос, Бріджпорт	1.00
Г. Яськів, Пасейк	1.00
Г. Фаріон, Дірборн	1.00
А. Романюк, Мілвіл	1.00
С. Чайковський, Амблер,	1.00
В. Шот, Пасейк	1.00
П. Кривий, Трентон	1.00
П. Сталіс, Гемтремк	1.00
Д. Чорній, Дітройт	1.00
М. Смик, Глестонбурі	1.00
К. Шиш, Ст. Спрінґс	1.00
В. Флонт, Рокебюрі	1.00
Б. Зубик, Филаделфія	1.00
Т. Сомаківський, Аґвагні	1.00
Н. Семанишин, Стов	1.00
В. Каліцінський, Рачестер	1.00
І. Ганущак, Лудлов	1.00
А. Мінкович, Міннеаполіс	1.00
С. Онищук, Сімкое	1.00
Т. Дугельний, Левіттавн	1.00
К. Роздольська, Шикаґо	1.00
П. Турко, Филаделфія	1.00
Л. Мазяр, Каракас	1.00
М. Сдинак, Вудлин	1.00
Леся Ґеба, Стетен Айленд	1.00
Г. Ґеба, „ „	1.00
Г. Мисак, Ню Йорк	1.00
Разом	$ 222.70
Раніше проголошено	$ 3,218.85
Разом	$ 3,441.55

● **Мистець - маляр Михайло Мирош** влаштовує індивідуальну виставку своїх найновіших малярських праць в Міжнародній Ґалерії при 1095 Медисон Евню у Ню Йорку (між 81-ою і 82-ою вулицями). Відкриття виставки відбудеться у вівторок дня 31 січня о год. 4-ій і триватиме до години 8-ої вечора. В наступні дні, до 12 лютого, виставка буде відкрита кожного дня крім неділь і свят від год. 10-ої ранку до 5.30 вечора. Виставка охоплює сорок праць Михайла Мироша.

● **Найвищий Суд ЗДА** відкинув апеляцію двох груп із Ню Йорку, які були покарані за те, що під час протилетунських вправ відмовилися ховатися в протирадарових сховищах, заявляючи, що вони є противниками війни, пацифістами. Суд відкинув апеляцію більшістю 8-ох до до 1-го голосу. Суддя Вілліям Даґлес був за те, щоб Суд переслухував оскаржених в цій справі.

Замість квітів на могилу

бл. п. Захаря РУДИКА

зложила даток на українських залишенців в Европі $5.00

Родина КЛИМІВ.

ВІДДІЛ УККА у ФИЛАДЕЛФІЇ

— влаштовує —

в суботу, 21. січня 1961 р.

СВЯТО САМОСТІЙНОСТИ і СОБОРНОСТИ 22. СІЧНЯ

ДО МАСОВОЇ УЧАСТИ ЗАПРОШУЄ ВСІХ УКРАЇНЦІВ ФИЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ — ВІДДІЛ УККА

в ГОРОЖАНСЬКОМУ КЛЮБІ при 817 Норт Френклин вул.

ПОЧАТОК О ГОД 7:30 ВЕЧОРА

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 22-го СІЧНЯ 1961

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні збори Б-та св. Василія, Відд. 339, о год. 3-ій по пол. в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренс вул. — С. Лупацій, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Річні Збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 388 о год. 1-ій по пол. у УН-Домі. — Е. Воловняк, серк.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

Десять років Школи Українознавства в Дітройті

Вже десять років діє і веде корисну національну працю на терені Дітройту-Схід Школа Українознавства т-ва „Рідна Школа". Зорганізована спершу як Українознавчі Курси при т-ві „Сомопоміч" у 1950 р. розвинулася із скромного числа 22 учнів у 3-ох клясах із трьома учителями до поважної сьогодні установи, яка начислює 332 учнів. Наша Школа займає поважну позицію в нашому національно-громадському житті і є одним із важливих чинників збереження нашої молоді у національній свідомості й вдержанні її при нашій спільноті.

Почин, який зродився при т-ві „Самопоміч" у 1950 р., натрапляв на труднощі. І тільки завдяки ідейності і завзятості ініціяторів і організаційному хистові першого директора Курсів, сьогодні вже покійного проф. В. Павлусевича — діло не завмерло. В 1951 році пост директора Школи обняв відомий педагог проф. д-р М. Дольницький, який виконував цю працю продовж десять років, бо аж до кінця шкільного року 1959/60.

Не малих труднощів справляла фінансова сторінка Школи. Тут з допомогою прийшло зорганізоване громадянство і покликане до життя т-во „Рідна Школа", яке збірками, колядою і відповідними імпрезами організувало матеріяльні засоби, потрібні на покриття коштів вдержання Школи.

Сьогодні т-во „Рідна Школа" під довголітнім і вмілим керівництвом голови д-ра А. Заплітного є запорукою, що наша Школа має забезпечену нормальну працю і дальший розвиток. Безпосереднім адміністратором школи є Батьківський Комітет, обираний кожного шкільного року Загальними Зборами Батьків.

Ця школа Українознавства складається з трьох відділів: 8-ми клясової школи українознавства, відділу для англомовних учнів і Академічного Курсу. Навчання у 8-ми клясовій школі обнимає українську мову, українську літературу, історію і географію України, загальний огляд української культури, спів та гутірки на виховні теми.

Діяльність і праця Школи не обмежувалась лише до навчання предметів українознавства. Для створення відповідної атмосфери, яка спричинила б національному вихованні нашої молоді, Школа відзначувала важливі національні роковини і свята, проводила коляду на „Рідну Школу" і вела акцію „діти-дітям, учителі-учителям", збірки пожертв серед учнів і учителів на допомогу дітям — залишенцям в Европі.

За останніх десять років зібрано суму $2,096 серед учнів нашої Школи і $720 серед учителів. Допомогу висилано спершу до Людвігсфельду в Німеччині, а відтак школам в Ст. Мартін в Австрії і в Шарлеруа в Бельгії.

Важливою ділянкою, зв'язаною із працею Школи, була і є діяльність Батьківських Комітетів. Усі турботи, зв'язані із адміністрацією Школи, приміщенням, анґажуванням учительських сил, спадають на руки людей, які безкорисно працюють у Батьківському Комітеті. Школа користає із вигідного приміщення публічної школи ім. М. Коперника в Гемтремку і з того приводу не раз приходилось Батьківському Комітетові поборювати не одні труднощі, щоб те приміщення забезпечити надалі. Батьківський Комітет видає неперіодичне видання „Інформативний Бюлетень", в якому порушує справи, зв'язані з Школою.

В 1960/61 шкільному році директором Школи став д-р Богдан Лончина, професор місцевого американського університету.

Цього року наша Школа вступила в нове 10-ти ліття, і з того приводу цей рік проголошено Ювілейним Роком. Під час Ювілейного Року 10-тилітній ювілей Школи відмічено статтями в часописах, виставою дитячої казки „Івась і Гануся", коментарями на радіогодині г. З. Тарнавського, доповідями в Школі Українознавства і на лекціях Академічного Курсу, пропаґандивними відозвами до товариств і громадянства, збірковою акцією, випуском пам'яткових пер, виданням Ювілейної Книжки та Ювілейною Зустріччю з громадянством.

Ювілейним Бенкетом в дні 4-го грудня 1960 року в залі Українського Американського Осередку — проводив мґр О. Луцький, теперішній голова Батьківського Комітету. На Бенкет прибули від української католицької парохії Непорочного Зачаття о. д-р С. Кнап, від парохії УАПЦ о. О. Биковець, представники громадських установ, батьки і свідомі громадяни українського Дітройту. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять першого директора Школи пок. В. Павлусевича, а грамоти подяки за працю, вкладену у розвиток Школи вручено: д-р М. Дольницькому, — довголітньому директорові, інжерерові Д. Березовському — бувшому кількалітньому голові Батьківського Комітету, збірну грамоту Учительському Зборові, а пані Березовській учні передали китицю квітів. З відповідними промовами, привітами і побажаннями виступили д-р А. Заплітний, проф. д-р М. Дольницький, інж. Д. Березовський, директор Школи д-р Б. Лончина, о. д-р С. Кнап і о. О. Биковець. Приявні привітали оплесками членів президії і представників громадських установ, яких представив мґр Луцький, а особливо тепло публіка зустріла жертводавців, які з нагоди Ювілею склали більші пожертви. Це українські підприємці — Іван Журківський $300, Петро Рогатинський постійно один відсоток від торгів з українськими покупцями, професіоналісти — д-р В. Прокопович $100, д-р І. Смаль $100, по $50 — Федеральна Кредитова Спілка „Самопоміч" і Братство к. Вояків 1-ої УД УНА, яке вже другий рік дає стипендію повної шкільної оплати одному з незаможних учнів. До цих пожертв приєднався ряд установ і поодиноких громадян, яких імена поміщено у Пам'ятковій Книжці, виданій з нагоди Ювілею, і яким в імені Ювілейного Комітету подякував господар Бенкету.

Після привітів і промов відбулася вечеря, яку дбайливо підготовали пані з Ювілейного Комітету. Після вечері коротеньку мистецьку програму виконали учні коли: Маруся Лончина, Ольга Гвоздь, Ада Легета, Аня Броніковська, Юрій Кучер, Юрій Маринюк і Маріяна Флис.

Бенкет закінчив д-р А. Заплітний подякою усім тим, які причинились до успішного переведення Зустрічі і відзначення Ювілейного Року Школи Українознавства т-ва „Рідна Школа в Дітройті.

Іван Янчишин

Ще про виставу п'єси „В чужому пірю" у Филаделфії

Більшість наших академій грішать штамповою програмою, в якій відкриття схоже довжиною на вступне слово, вступне слово на реферат, а реферат — на наукову доповідь. Рямки програми доповнює мистецька частина, що складається звичайно з виступу хору і декількох сольоспівів та деклямацій. Участь публіки в загальному невелика, а молоді таки дуже мала. І на ту неприявну молодь нарікаємо на її відсутність та за непошанування національних свят. Цю відсутність не можемо зовсім оправдувати, але з другої сторони поспитаймо себе самих, чи вичерпали ми всі засоби, щоб її притягнути?

Це правда, що маємо організації молоді, студентські товариства, спортові клюби та школи українознавства. Розглянувши ділянку мистецтва, то добра частина молоді вчиться гри на інструментах, і тут маємо навіть своєрідну надпродукцію. Хореографічна ділянка також добре заступлена і ми гордимося не раз виступами наших молодих танцювальних чи балетних груп. Натомість ряди наших хорів постійно рідшають, бо мабуть, за виїмком нюйоркської „Думки" з своєю „Молодою Думкою", не подбано про доповнення кадрів. Але ще гірше мається справа з мистецтвом живого слова — театром і деклямацією. Часом на сцені діти бачать своїх родичів в ролях парубків та дівчат не тому, що вони винайшли елексір молодости, а прямо тому, що немає кому виступати. А причиною цього невідрадного стану це обставина, що не втягнено і активно не включено молодь.

Приємною відміною від цього була постава дитячої п'єси „В чужому пір'ю" у Филаделфії, що пройшла в наповненій залі, в тому в присутності великого числа молоді і залишила по собі миле, позитивне враження. На сцені виступало поверх пів сотні дітей віку від 4-16 літ, переодягнені на квіти, комахи, птахи та інші тварини, що грали, гуляли та співали. Режисерка Оля Селезінка зручно включила у дію п'єси танкову (І. Голубовської) та хорову (Ю. Оранського) групи. І на цій останній троха зупинимося.

Юрій Оранський, голова місцевої філії УМІ, для хліба дає лекції гри на фортепіяні, але крім цього, вже три роки підряд безплатно провадить дитячий хор у двох групах, молодших до 9 і старших до 15 літ, з пересічною фреквенцією коло 30 дітей у кожній групі. І хоч це не задовольняє потреб всієї филаделфійської громади, що згрупувалася в трьох дільницях, то тих пів сотні дітей тільки з одної дільниці, — це кандидати на доповнення хорових кадрів, яких недостачу так відчувається. І коли б обхопити дітей з інших двох дільниць у подібних безплатних хорах, тоді Филаделфія мала б запевнене хорове доповнення з молодого елементу.

Аналогічно мається справа і з мистецтвом слова. Якщо можна було зацікавити дітей і родичів музикою, танком і співом, то так само можна зацікавити їх і вимовою слова. З часом, з ширшої групи дітей вилучаться талановиті елементи, на які можна буде числити. В кожному більшому осередку ЗДА та Канади живуть заслужені актори та режисери наших театрів, що тужать за сценою. Праця над вишколом молодого покоління дала б їм не тільки професійну сатисфакцію, але і вдоволення сповненої місії та вдячність від свого громадянства. І чи це буде під фірмою УККА, чи іншої установи чи приватної ініціятиви, немає значення. Але важливим є, щоб в цьому напрямі діяти, бо час не стоїть.

Ф. Лукіянович

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

в тім дні сдналась з громадянами українського роду, виявляючи цим симпатії поневоленому українському народові, що бореться за волю. День цей буде відзначений в Громаді окремою Академією, що відбудеться 22-го січня старанням місцевого Відділу УКК та на якій виступлять з промовами д-р Григор Лужницький з Филаделфії і адв. Степан Ярема з Ню Йорку.

ШИКАҐО

Шикаґо. — Місцева українська громада відзначить роковини Самостійности і Соборности України окремим святом в неділю, дня 22 січня ц. р., о годині 3-ій по полудні в авдиторії школи ім. Шопена. Головним промовцем буде проф. З. Саган. У мистецькій частині виступлять чоловічий хор „Сурма", ліричний сопран Тетяна Борачук, тенор Дмитро Шкурпела з Бразилії, співоча група юначок Осередку СУМА ім. Богуна, Шикаґо — Середній Південь. Крім того будуть деклямації. Академію влаштовують Ліґа Американців Українського Походження й Об'єднання Українсько - Американських Організацій міста Шикаґо. Губернатор стейту Іллиной Отто Кернер та посадник міста Шикаґо Ричард Дейлі проголосили окремими проклямаціями день 22 січня днем Української Незалежности на терені стейту і міста Шикаґо.

Водночас із цим, як повідомляють з Шикаґо, голова Українського Конґресового Комітету Америки проф. д-р Лев Добрянський виступить дня 5 лютого ц. р. із головною промовою на ювілейному бенкеті для відзначення 20-ліття УККА та 10-ліття Народного Фонду. Бенкет цей відбудеться в залі школи св. о. Миколая і на ньому будуть роздані почесні грамоти для платників Народного Фонду.

САН ФРАНСІСКО

Секретар місцевого Відділу УККомітету п. Я. Блищак інформує, що 5-го січня ц. р. посадник цього міста Джордж Кристофер підписав проклямацію, проголошуючи 22-го січня „Днем Української Незалежности" в цьому місті „в честь героїчної боротьби українського народу за волю", та з дячности за „безмірний вклад громадян українського роду в соціяльне, культурне і господарське життя нашого міста". Посадник видав рівночасно екзекутивне доручення, щоб 22. січня ц. р. на ратуші Сан Франсіско був виставлений, поруч американського, синьо - жовтий український прапор. „Це перший раз в історії українців на західньому побережжі Америки над Тихим океаном повіватиме синьо - жовтий український прапор з урядового американського будинку" — пише з гордістю п. Я. Блищак, пересилаючи рівночасно текст підписаної посадником проклямації „Дня Української Незалежности".

Серія нових платівок у виданні „Арки"

Останнім часом появилося поважне число нових довгограйних платівок на українському ринку в Америці й Канаді. Зокрема відома наша фірма „Арка" в Ню Йорку посилила продукцію нових та поважних платівок. Ми маємо змогу почути на платівках довгоочікувані великі хори: „Думку" з Ню Йорку та „Кобзар" з Филаделфії. Їхній репертуар та виконання не посоромлять нас навіть перед чужинецьким світом.

На довгограйній платівці нюйоркського хору „Думка", який нещодавно святкував свій 10-літній ювілей, маємо дійсно вибраний концерт з творів: Лисенка, Стеценка, Котка, Гнатишина, Недільського, Гайворонського, Вербицького в могучому виконанні повного муж. хору під дир. Л. Крушельницького та О. Микитюка.

Хор „Кобзар" з Филаделфії зарепрезентував себе в мішаному складі разом з великою симфонічною оркестрою на 4-ох платівках. Вперше чуємо у виконанні цього хору Ніщинського „Вечерниці" в цілості при великій симф. оркестрі. Хор дав нам цілий ряд прекрасних творів Бортнянського - Рудницького, Вахнянина, Лисенка, та серію патріотичних стрілецьких пісень включно з нац. гимном „Ще не вмерла", чим заповнив велику прогалину, яку відчувалося в нас в цьому репертуарі. На святочний сезон хор „Кобзар" наспівав гарну платівку в колядками й щедрівками на тлі смичкової оркестри, для якої музику підготовив мистецький керівник та диригент хору д-р Антін Рудницький.

Як нас інформують, цим „Арка" в Ню Йорку ще далеко не завершила своєї продукції. До наспіваних вже понад дві тисячі наших пісень на платівках, ця фірма обіцює дати нашій еміґрації нову серію платівок в наступному році, досі ще невиконуваних поважних творів наших композиторів. Також будуть зарепрезентовані й інші наші еміґраційні хори. Про нові появи наша громада буде вчас поінформована.

— ко.

Перед появою „Історії української музики" М. Грінченка

Перша „Історія української музики" Миколи Грінченка, знищена большевицькою владою за „націоналістичні ухили", появиться незабаром друком у новому виданні. Педогоги і молодь Українського Музичного Інституту відчувають потребу тої книжки для поширення знання про українську музику. Одначе вона була знищена на терирії України закордоном, ні в ЗДА ні в Европі не було її ніде в публічних бібліотеках, та й між приватними людьми годі було її знайти. По довгих роках розшуків директорові УМІ І. Соневицькому пощастило віднайти один примірник цієї праці та з доручення Педогогічної Ради приступити до її друкування.

Автор книжки Микола Грінченко (1888-1942), довголітній ректор Музичного Інституту ім. Лисенка в Києві, відомий музиколог, автор низки цінних наукових праць, всеціло присвятився одній великій меті: дослідам над історією української музики та над народною творчістю і працював над цією занедбаною ділянкою нашої науки ціле своє життя, не зважаючи на те, що на початку 30-их років його відсунули з провідних становищ.

Книжка М. Грінченка охоплює всю історію української музики, починаючи з найдавніших часів. На це вказує її зміст: Вступ. Загальні уваги до історії української музики. Українська народна музика. Церковна українська музика періоду одноголосся. Доба гармонійної церковної музики Світська музика до Лисенка. Музика в Галичині. Микола Лисенко. Сучасна українська музика.

В книжці — фотосвітлини, ілюстрації, нотні прилади, література предмету.

Ціна примірника в розпродажі виноситиме $3.50. Замовлення висилати на адресу: Dr. W. Palidwor, 69 East 7th Street, New York 3, N.Y.

Дирекція Українського Музичного Інституту

Сіборґ найменований на голову Комісії Атомової Енерґії

Палм Біч, Флорида. — 16-го січня президент - елект Джан Ф. Кеннеді найменував на голову Комісії Атомової Енерґії власника нагороди Нобеля за хемію канцлера Каліфорнійського університету — д-ра Ґленна Т. Сіборґа. Д-р Сіборґ займе становище, яке тепер займає підприємець із Лос Анджелесу Джан Мек-Кон. Кеннеді закінчив свій побут на Флориді і має відлетіти до Вашинґтону, де в п'ятницю відбуде інавґурацію і перейме урядування. Але перед тим ще на оден день вступить до Ню Йорку, де має конферувати з демократичним губернатором Порта Ріка Луїсом Муньозом Маріном та з іншими політиками. Кеннеді 16-го січня найменував ще дальших визначних своїх співробітників, як асистентів різних секретарів і інших, головним чином в департаменті пошти.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Високоповажних наших Клієнтів, українські Установи і Організації, які мають заборгування у „СВОБОДІ" з титулу своїх оголошень, просимо ВИРІВНЯТИ свої зобов'язання — найдалі до 25-го СІЧНЯ 1961 року.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

Зміна адреси

До Адміністрації „СВОБОДИ"
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА адреса була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ____
Ім'я і прізвище ____
Адреса ____
____
Моя НОВА адреса така:
Ім'я і прізвище ____
Адреса ____
Адреса ____
____

ТАРЗАН, ч. 4587. Знов крива вий рубін!

Вбивши Віру, Джім звільнив мавполюда. Він засміявся. — Я добре вгадав, що буде добре слідкувати за вами...

— Так! — відповів Тарзан щиро. — Але тепер мусимо поспішати до королеви Тепі, поки ще пігмеї не є заалярмовані.

Проте, після того як вони відійшли, призабута небезпека підкралася до кімнати і пожадливо сягнула по криваві рубін.